

Bùten szëkù abò z bòkù ùczëté

TÓMK FÓPKA

„Ógród órac w kòtë – bùten szëkù! Pòpic winã sledza – bùten szëkù! Ùsnąc na kòzanim – bùten szëkù! Krzëknąc: Jes të brzëdól! – bùten szëkù!” Takã definicjã „bùten szëkù” dôwó Kaszëbsczé Duo Artisticzné We Dwa Kònie w jedny ze swich kabaretowëch spiwów.

Czë dzysò mòże bëc jész cos bùten szëkù? W swiece, dze chłop mòże z chłopã, białka z białką, a kradëlc mò wikszé prawa, jak nen przez niego òkradli?

Chcemë le sã zapitac, co je dlò nas, Kaszëbów, bùten szëkù.

To, że nawetka na JPII robiã sznërgã. W krómach je wszëtëkò z Jegò òdjimkã. Òd ksążk ò tim, „jak Lólk òstòł papieżã”, jaż do lãpków z Janã Pawłã Wiòldżim...

Dòjta doch Mü spòkójno żdac w kanonizacyjnny rédze! A tu ju sã zaczątë miónczi ò Janapawłowé relikwie. Nòprzòdka rzecżë: tu szëtëczk krziża, jaczës ruchna... Probòszczowie dopòminają sã, żebë chòc co papiesczëgò miec w swòjim kòscele wmùrowóné abò chòc w gablotã zamkté. Wierã czëj ne wszët-czë swiaté statczy do grëpë pózni pòzebierze, tej wëdò z te ze trzëdzëscë krziżów, a i pòrà szafów ruchnów... Szczescé, że jész cała nie rëszają... Jesz... Chòcò dzes ju mają bódój òbleczënk òd papieżowi krwie, czëj Gò Agcza pòstrzelił w Rzimie. Kò to mòże gwësno przëcygnąc do kòscoła, a mòże jész jaczi òd te cud sã zdarzi? A przë leżnoscë turista jaczé nieòpòdatkòwóné euro do czipczy wrzeczy...

Bùten szëkù je ta całò „tupòlewizna”. Wiãcy jak rok pò tim nieszczescym wcyg rozmajité „smatòrzowé hienë” wëcygają na wiérzk tã sprawã. Na lëdzczy biédze robi sã jinteresë. Przede wszëtëczim pòliticznë. Kò jedna partia mò nã smòleńską sprawã – czë przesprawã – na swòjã fanã wcygniãtë... Mòże to je jakò zataconò ruskò miészëzna...?

Tec, dòjta, lëdzëska jima kùreszce òdińc! W całoscë tima, co zdżinãlë we fligrze.

Bùten szëkù je, że państwò òdcygò mëmë òd wëchòwiwaniò dzecy. Gnaje je do robòtë, a pieniãdze przez nie zarobioné jakno pòdatk zabiérò i ... tracy.

Białczy sã wiãcy wòrt! Do robòtë sã chłopi! Nié bez przëtërfk to białczy noszą, rodzã i wëchòwiwają nowëch lëdzy. Taczëgò wòznëgò zadaniò Bóg bë bële kòmu nie dò! A państwò chce, cobë darwac cëzyna do piersë, żłóbka, przëdskòlò òd nómłod-

szëch lat dzòtëczë – a matczy do robòtë! Kò państwò lepi wié, jak wëchòwac swich òbiwatelów – pò swòjémù! Tak cobë „pò państwòwémù” mëslëlë, żëlë i robilë. Cobë òdnãcë òd małoscë òd zdrów mësleniò...

Państwò mówi: A wa – białczy – ròbta karierë!! Zrobimë dlò was nowé ùrzãdë, żebë wa mia dze sedzec. Rodzëc dzecë?! A za czim?! Kò to mòżna zlëcë jinyma białkoma, co je zeza greńcë sprowadzëmë. Wschòdny, bò na Zòpòdze ju ni ma. Grańców.

Państwò prawi: A wa, białczy lepi dbòjta ò figùrã! Czëj nie mdzeta darwac titka dzecùk, piersë bãdã jak żòłnierze na wachce. Ga nie mdzeta rodzëc – nie mdze rozstãpów i jinëch celulitów. Czëj nie mdze wama w ùszë rëczec dzecòk – ùczëjta lepi, co państwò òd was brëkùje.

A żle przëtërfkã ju jesta doma, kòl dzecy – to wama dómë tëlì glupawëch filmów do òbzëraniò, że zabòczita ò Kaszach, Jónkach i Bòleskach. Leno abònameńtu nie zabòczta zaplãcë!

Bùten szëkù je to, że bùdëjemë stadionë i jinë jigrowé place na Euro 2012, a mòja droga je dzurawò, ni ma kanalizacjë, felëje wòdë w gminowim wòdocygu, a córka ni mòże doniesc tornystra do pierszi klasë...

Pòwiëta, że pòmatu... Żë wszëtëczich drogów naròz sã nie dò... Żë kanalizacja tész... Żë refòrma òswiatë...

Małò mie to òbchòdzy! Pòlskò nie je nòwòznëszò! Nòwòznëszò dlò mie je mòja familìa!!

Bùten szëkù w kùńcu mdze, czëj sã òkòże, że w latosym pòwszëcznym spisënkù mdze nas, Kaszëbów mni niż òb czas òstatnëgò. Temù chcemë le sã dobrze spisac! ■

Słowòrzek:

bùten szëkù – niedopuszczalne, poza normã, bezsensowne; kradëlc – złodziej; sznërga – interes; òdjimk – zdjëcie; doch – z niem. przeciez; żdac – czekać; réga – rzãdek, tu: kolejka; miónczi – wyscigi; ruchna – szaty, czëści ubioru; statk – przedmiot; òbleczënk – ubranie; kò, tec – przeciez; czipka – koszyk bez palãka; przesprawa – przestëpstwo; fana – flaga; zataconò ruskò miészëzna – ukryta mniejszòc rosyjska; kùreszce – nareszcie; fli-ger – samolot; òdnãcë – odzwyczaic; czëj, ga – gdy; titk – cycus; wachta – straż; przëtërfk – przypadek; jigrowé place – boiska; felëje – brakuje; gminowi wòdocyg – wodociãg gminny.

www.fopke.pl